

STREDNÁ ODBORNÁ ŠKOLA
Komenského 16, 082 71 Lipany

UČEBNÉ OSNOVY
ODBORNÝCH PREDMETOV

Vypracovala: Mgr. Iveta Šlosárová

Názov predmetu	Odborný výcvik
Názov a adresa školy	Stredná odborná škola, Komenského 16, 082 71 Lipany
Kód a názov ŠVP	29 Potravinárstvo Schválilo Ministerstvo školstva Slovenskej republiky dňa 15. júna 2010 pod číslom 2010-9786/21006:1-913 s platnosťou od 1. septembra 2010 začínajúc prvým ročníkom.
Názov ŠkVP	Pracovník v potravinárstve
Kód a názov študijného učebného odboru	29820 potravinárska výroba
Stupeň vzdelania	nižšie odborné vzdelanie
Dĺžka štúdia	2 roky
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský
Druh školy	štátna

Časový rozsah výučby podľa ročníkov

Vzdelávacia oblasť	Odborné vzdelávanie
Názov predmetu	Odborný výcvik
Ročník	Časový rozsah výučby
Prvý	
Druhý	
Tretí	
SPOLU	
Kód a názov študijného (učebného) odboru	
Vyučovací jazyk	slovenský

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Základným cieľom vyučovacieho predmetu odborný výcvik je nadobudnúť a osvojiť si odborné zručnosti a návyky, ktoré sú stanovené charakteristikou učebného odboru a profilom absolventa. Súčasne si žiaci uplatňujú, upevňujú a prehlbujú teoretické vedomosti, získané z odborných vyučovacích predmetov.

Úlohou je vypestovať v žiakoch pracovné návyky, návyky na dodržiavanie zásad osobnej a pracovnej hygieny, návyky na dodržiavanie hygienických zásad pri práci s potravinami, na hospodárne využívanie potravín, na šetrné zaobchádzanie so zariadením prevádzky, na hrdosť k svojmu povolaniu a pestovanie stavovskej hrdosti. Majster odbornej výchovy je príkladom v dodržiavaní osobnej a pracovnej hygieny a bezpečnosti pri práci, v odievaní a vystupovaní a tieto požiadavky prenáša na žiaka.

Odborný výcvik bezprostredne nadväzuje na teoretické vyučovanie. Úlohou majstra odbornej výchovy je naučiť žiakov uplatňovať v praxi vedomosti, získané v odborných predmetoch, preto musí sústavne spolupracovať s vyučujúcimi týchto predmetov. Od prvého ročníka sú žiaci vedení k presnej a precíznej práci, k disciplíne pri dodržiavaní sanitácie a upratovania výrobných priestorov a zariadení, technologických postupov pri príprave surovín, polotovarov a výrobkov.

V úvodnom tematickom celku v každom ročníku sa žiaci oboznámia so zásadami bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, s hygienickými predpismi a svojim podpisom v „Zápisníku bezpečnosti práce“ potvrdia, že boli poučení a porozumeli jeho obsahu.

V priebehu osvojovania každého tematického celku pri nácviku a upevňovaní zručností a návykov sa musí vždy začleniť oboznámenie s bezpečnostnými predpismi a nariadeniami. Pri každej novej téme a pri prechode na nové pracovisko je majster odbornej výchovy povinný vykonať inštrukťáž o bezpečnosti práce a osvojenie overiť preskúšaním vedomostí žiakov.

V prvom ročníku žiaci získavajú vedomosti o základných pracovných činnostiach vo výrobných strediskách, naučia sa základné postupy sanitácie a upratovania výrobných priestorov a zariadení, základy manipulácie, prípravy a ošetrovania surovín a polotovarov rastlinného a živočíšneho pôvodu, balenia a uskladňovania výrobkov.

V druhom ročníku je ťažisko vyučovania v získavaní a upevňovaní zručností pri príprave surovín a polotovarov na výrobu, jednoduché činnosti vo výrobe, spracovanie hydiny a mäsa, pekárenských výrobkov a výrobkov v konzervárskom priemysle.

Odborný výcvik sa môže uskutočniť len na pracoviskách, ktoré sú vybavené podľa určeného normatívu a ktoré vyhovujú hygienickým a bezpečnostným predpisom.

V prvom ročníku žiaci nesmú obsluhovať mechanizmy výrobného strediska, v druhom ročníku môžu túto činnosť vykonávať len pod priamym dozorom majstra odbornej výchovy. Žiaci môžu vykonávať príležitostné práce v chladiarenských priestoroch krátkodobého skladovania potravín a práce v príručných skladoch. Práce v mraziarňach a zmrazovacích komorách nesmú vykonávať. Ďalej nesmú vykonávať práce, pri ktorých je nebezpečenstvo nákazy a ochorenia.

CIELE VYUČOVACIEHO PREDMETU

- Cieľom vyučovacieho predmetu odborný výcvik v učebnom odbore 2982 0 potravinárska výroba je vytvárať a upevňovať morálne hodnoty, zvyšovať sociálne kompetencie detí a mládeže, rozvíjať znalosti, skúsenosti ktoré vedú k odmietaniu všetkých foriem sebadeštrukcie, prejavov agresivity a porušovania zákona .Pri agresivite , zlom správaní žiaka postupujeme podľa paragrafu 58 odsek 3 ŠZ. Naučiť žiakov vykonávať základné pracovné úkony a operácie od najjednoduchších k zložitejším, podľa stanoveného technologického a pracovného postupu, dobre si organizovať prácu, vypestovať uvedomelý vzťah žiakov k hospodárnemu a efektívnemu využívaniu surovín a energií, mať zodpovednosť a kvalitu vykonanej a odvedenej práce, dodržiavať zásady ochrany životného a pracovného prostredia. Poskytnúť žiakom súbor vedomostí, zručností používať jednoduchú odbornú technológiu, pripraviť pracovisko, pracovať sa surovinami a materiálmi, voliť správne pracovné postupy. Používať príslušné nástroje, náradia, stroje a zariadenia. Uskutočňovať práce

v expedícii, uskutočniť jednoduchú údržbu príslušných strojov, správne odkladať a ukladať nástroje a náradie. Skladovať a manipulovať s hotovými výrobkami, vykonávať sanitačné opatrenia na pracovisku, dodržiavať zásady hygieny, bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, protipožiarnej ochrany. Formovať logické myslenie a rozvíjať vedomosti, zručnosti a kľúčové kompetencie využiteľné aj v ďalšom vzdelávaní, odbornom výcviku a občianskom živote.

Úlohou majstra je viesť žiakov k tomu, aby si osvojili a dodržiavali zásady a predpisy hygieny, ochrany životného prostredia, bezpečnosti práce a požiarnej ochrany pri všetkých pracovných činnostiach. Žiak by mal mať vyhranený postoj k takým spoločenským javom ako gamblérstvo, terorizmus, drogy, globalizácia sveta, ochrana životného prostredia , novodobé nemoci a poskytovať najjednoduchšie cesty na riešenie protispoločenských javov. Žiak by si

mal osvojiť potrebu zodpovedného , mravného rozhodovania a riadiť sa všeobecne uznávanými mravnými a právnymi zásadami a normami. . Dôležité je žiakov oboznámiť so súčasným postavením Slovenskej republiky v európskych a svetových štruktúrach , so súčasným dianím vo svete a s globálnymi problémami ľudstva. Je potrebné rozvíjať morálne a vôľové vlastnosti , akými sú kritickosť, húževnatosť, samostatnosť a primerané sebavedomie. Žiaci si osvoja vedomosti a zručnosti v sebaochrane a poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života.

1. PREHĽAD VÝCHOVNÝCH A VZDELÁVACÍCH STRATÉGIÍ

a) Komunikatívne a sociálno-interakčné spôsobilosti

Prehľad výchovných a vzdelávacích stratégií:

- Vo vyučovacom predmete odborný výcvik využívame pre utváranie a rozvíjanie nasledujúcich kľúčových kompetencií výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré žiakom umožňujú:
- *Schopnosti riešiť problémy*
  - rozpoznávať problémy v priebehu ich vzdelávania využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú v danom okamihu k dispozícii (pozorovanie, základné pracovné úkony a pod.),
  - vyjadriť alebo formulovať (jednoznačne) problém, ktorý sa objaví pri ich vzdelávaní,
  - hľadať, navrhovať alebo používať ďalšie metódy, informácie alebo nástroje, ktoré by mohli prispieť k riešeniu daného problému, pokiaľ doteraz používané metódy, informácie a prostriedky nevedli k cieľu
  - korigovať nesprávne riešenia problému,
  - používať osvojené metódy riešenia problémov aj v iných oblastiach vzdelávania žiakov, pokiaľ sú dané metódy v týchto oblastiach aplikovateľné
- *Spôsobilosti využívať informačné technológie*
  - získavať informácie v priebehu ich odborného vzdelávania využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú v danom okamihu k dispozícii,
  - zhromažďovať, triediť, posudzovať a využívať informácie, ktoré by mohli prispieť k riešeniu daného problému alebo osvojiť si nové poznatky

b) Podnikateľské spôsobilosti

- uvedomovať si význam celoživotného učenia a byť pripravený prispôbovať sa k zmeneným pracovným podmienkam,
- využívať k učeniu rôzne informačné zdroje, vrátane skúseností iných a svoje vlastné,
- sledovať a hodnotiť vlastný úspech vo svojom učení, prijímať hodnotenie výsledkov svojho učenia zo strany iných ľudí,
- poznať možnosti ďalšieho vzdelávania, hlavne v odbore prípravy na povolanie,

- mať prehľad o možnostiach uplatnenia na trhu práce v danom odbore,
- cieľavedome a zodpovedne rozhodovať o svojej budúcej profesii a vzdelávacej ceste,
- mať reálnu predstavu o pracovných a iných podmienkach v odbore, o požiadavkách zamestnávateľov na pracovné činnosti a vedieť ich porovnávať so svojimi predstavami a reálnymi predpokladmi,
- interpretovať základné informácie o prieskume trhu, reklame a cieľoch podnikania,
- vedieť získavať a vyhodnocovať informácie o pracovných a vzdelávacích príležitostiach,
- využívať poradenské a sprostredkovateľské služby tak v oblasti sveta práce, ako aj v oblasti vzdelávania,
- primerane komunikovať s potenciálnymi zamestnávateľmi, prezentovať svoj odborný potenciál a svoje odborné ciele,
- vedieť vystihnúť podstatu, realitu, fakty, predvídať dôsledky,
- poznať zásady konštruktívnej kritiky, vedieť zaujať kritické postoje, prijímať kritiku druhých,
- poznať všeobecné práva a povinnosti zamestnávateľov a pracovníkov,
- poznať vlastné chyby a byť schopný sebareflexie,
- identifikovať a riešiť aj sporné problémy (nevyhýbať sa ich riešeniu),robiť aj nepopulárne, ale správne opatrenia a rozhodnutia,
- chápať podstatu a princíp podnikania, mať predstavu o základnýchprávnych, ekonomických, administratívnych, osobnostných a etických aspektoch súkromného podnikania,
- dokázať vyhľadávať a posudzovať podnikateľské príležitosti v súlade s realitou trhového prostredia, svojimi predpokladmi a ďalšími možnosťami.

c) Spôsobilosť využívať informačné technológie

- identifikovať a riešiť aj sporné problémy (nevyhýbať sa ich riešeniu),
- ovládať počítač, poznať jeho základné časti a jednoduchý spôsob jeho obsluhy,
- pracovať s jednoduchými základnými a aplikačnými funkciami programu potrebnými pre výkon povolania,
- ovládať obsluhu periférnych zariadení potrebných pre činnosť používaného programu,
- komunikovať elektronickou poštou, využívať jednoduché prostriedky online a offline komunikácie,

- vyhľadávať jednoduché informačné zdroje a informácie z otvorených zdrojov,
- evidovať, triediť a uchovávať informácie tak, aby ich mohol využívať pri práci,
- chrániť informácie pred znehodnotením alebo zmanipulovaním,
- posudzovať vierohodnosť rôznych informačných zdrojov, kriticky pristupovať k získaným informáciám a byť mediálne gramotný.

d) Spôsobilosť byť demokratickým občanom

- rozumieť podstate sveta a spoločnosti na primeranej úrovni,
- rešpektovať, že telesná, citová, rozumová i vôľová zložka osobnosti sú rovnocenné a vzájomne sa dopĺňajú,
- konať zodpovedne, samostatne a iniciatívne, nielen vo svojom vlastnom záujme, ale aj vo verejnom záujme,
- dodržiavať zákony, rešpektovať práva a osobnosť druhých ľudí, ich kultúrne špecifiká, vystupovať proti neznášanlivosti, xenofóbií a diskriminácií,
- konať v súlade s morálnymi princípmi a zásadami spoločenského správania, prispievať k uplatňovaniu hodnôt demokracie,
- uvedomovať si vlastnú kultúrnu, národnú a osobnostnú identitu, pristupovať s toleranciou k identite druhých,
- rešpektovať rôzne názory na svet,
- chápať význam životného prostredia pre človeka a konať v duchu udržateľného rozvoja,
- uznávať hodnotu života, uvedomovať si zodpovednosť za vlastný život a spoluzodpovednosť pri ochrane života a zdravia iných,
- uznávať tradície a hodnoty svojho národa, chápať jeho minulosť i súčasnosť v európskom a svetovom kontexte,
- podporovať hodnoty miestnej, národnej, európskej a svetovej kultúry a mať k nim vytvorený pozitívny vzťah,
- orientovať sa v problematike nerovnomerného hospodárskeho rozvoja, etnických, rasových a náboženských konfliktov, terorizmu,
- pochopiť pojmy: spravodlivosť, ľudské práva, zodpovednosť a aplikovať ich v globálnom kontexte

2. VŠEOBECNÉ KOMPETENCIE

Absolvent má :

- používať jednoduchú odbornú technológiu
- pripraviť pracovisko
- pracovať so surovinami a materiálmi
- voliť správne pracovné postupy
- používať príslušné nástroje, náradia, stroje a zariadenia
- uskutočňovať práce v expedícii
- uskutočniť jednoduchú údržbu príslušných strojov
- správne odkladať a ukladať nástroje a náradie
- skladovať a manipulovať s hotovými výrobkami
- vykonávať sanitačné opatrenia na pracovisku
- dodržiavať zásady hygieny, bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a protipožiarnej ochrany
- chápať funkciu peňazí, ako prostriedku harmonizácie vzťahu trvalých životných hodnôt s reálnym uspokojovaním životných potrieb
- preskúmať internetové a tlačové zdroje aktuálnych informácií týkajúce sa práv spotrebiteľov
- opísať riziká, náklady a prínosy v prípade samostatného podnikania
- opísať účinok inflácie na kúpnu silu
- opísať možné dôsledky nadmerného zadlženia
- identifikovať vhodné typy investícií na akumulovanie prostriedkov, založenie nového podniku
- diskutovať o vzťahu medzi rizikom a hrozbou

3. ODBORNÉ KOMPETENCIE

a) Požadované vedomosti

- vysvetliť a ovládať hlavné zásady a technologické postupy v rozsahu príslušného odboru,
- definovať princípy preventívnych opatrení,
- rozoznať a charakterizovať bežné druhy materiálu potrebného pri práci,
- popísať a vysvetliť funkciu prístrojov, zariadení, používaných pri práci,
- vysvetliť zásady a princípy organizovania prevádzky a ďalších služieb v potravinárstve
- vysvetliť podstatu ekonomického prístupu a konania vo sfére svojho odboru,
- definovať základné ekonomické zákonitosti a zásady podnikania, postupy vedenia jednotlivých dokladov o materiálových a finančných prostriedkoch v podniku a uplatňovať ich pri nákupe surovín, materiálov, v technologických postupoch a pri predaji výrobkov,
- vysvetliť základné postupy súvisiace so založením súkromnej alebo inej firmy,
- vyjadriť a vedieť použiť základné poznatky z oblasti práva a ich aplikácie v právnych otázkach súvisiacich s podnikaním, s pracovnoprávnymi a občianskoprávnymi vzťahmi,
- vysvetliť postup orientácie sa v schémach, pracovných návodoch, katalógoch a technickej dokumentácii a ich používanie v pracovných činnostiach,
- vysvetliť zásady hygieny práce, bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a ochrany životného prostredia,

b) Požadované zručnosti

- vzťah k práci a k praktickým činnostiam,
- osvojenie praktických zručností a návykov, zvládnutie účelných spôsobov práce,
- schopnosť spolupracovať pri riešení úloh,
- využitie získaných teoretických vedomostí v praktických činnostiach,
- aktivita, samostatnosť, tvorivosť, iniciatíva v praktických činnostiach, talent,
- kvalita výsledkov činností,
- organizácia vlastnej práce a pracoviska, udržiavanie poriadku na pracovisku,

- dodržiavanie predpisov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, ochrane pred požiarom a starostlivosť o životné prostredie,
- dodržiavanie stanovených termínov,
- hospodárne využívanie surovín, materiálov, energie, prekonávanie prekážok v práci,
- obsluha a údržba výrobných alebo laboratórnych zariadení a pomôcok, nástrojov, náradia
- preukázať schopnosť uplatňovať osvojené vedomosti, so zámerom zabezpečiť kvalitné výsledky, výnosy a úžitkovosť s uplatňovaním princípov ochrany životného prostredia,
- vykonávať preventívne opatrenia,
vykonávať ošetrovanie a údržbu prístrojov, pracovných pomôcok, strojov a zariadení, prípadne opravy v rozsahu odboru štúdia v potravinárstve ,
- zvoliť najefektívnejší pracovný postup pri vykonávaní pracovných postupov, viesť predpísané záznamy a evidenciu,
- , využívať informačné technológie pri riešení odborných úloh,
- postupovať v zmysle zásad bezpečnosti práce a ochrany zdravia pri práci, ochrany životného prostredia,
- postupovať hospodárne pri manipulácii s materiálmi, energiou, strojmi a zariadeniami,
- docieľiť (zdokonaľiť) dodržiavanie technologickej a pracovnej disciplíny,
- vykonávať kvalifikovane základné odborné práce, racionálne riešiť jednoduché problémové situácie,
- dodržiavať normy, parametre kvality procesov

c) Požadované osobnostné predpoklady, vlastnosti a schopnosti

- manuálnou zručnosťou v činnostiach v odbore potravinárstvo , kreativitou, disponibilitou, spoľahlivosťou, trpezlivosťou, dôslednosťou, presnosťou, schopnosťou spolupracovať, profesionalitou, mobilitou, sebadisciplínou, komunikatívnosťou
- Stratégia vyučovania